

Biblioteksplan för Svalövs kommun 2020-2023

Vision

Kärnan i Svalövs kommuns vision är att vara en plats där människor och idéer växer, en plats där vi uppmuntras och kan bli våra bästa jag. Bygden har en stark tradition inom utbildning och bildning, med Svalövs gymnasium, Fridhems folkhögskola men också växtförädlingen i Svalöv. "Din dröm – vår utmaning #meningsfull framtid" är verksamhetsidéen för kommunens sektor Utbildning. För biblioteken är den humanistiska människosynen självklar: det finns i människor en stor inre potential och den ska vi ge bästa möjliga förutsättningar att förverkliga. Här är det fri och lika tillgång till information och litteratur som är kärnan, tillsammans med mötesplatsen. Biblioteken är därmed en katalysator för ett samhälle som präglas av jämlikhet, bildning, utbildning, informationsfrihet, läskunnighet och kultur. En plats där människor växer.

Uppdrag

Folkbiblioteken ska bidra till informationsfrihet, yttrandefrihet, åsiktsfrihet, läsning, bildning och deltagande i kulturlivet. De ska också ge särskild uppmärksamhet åt vissa utpekade målgrupper: barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter. Det är ett stort uppdrag. För att klara uppdraget behövs en biblioteksplan, som lägger ut vägen. Planen anger målen och pekar ut medel för att nå dit. I planen vävs verksamhetsidéen och våra ambitioner med verksamheten in.

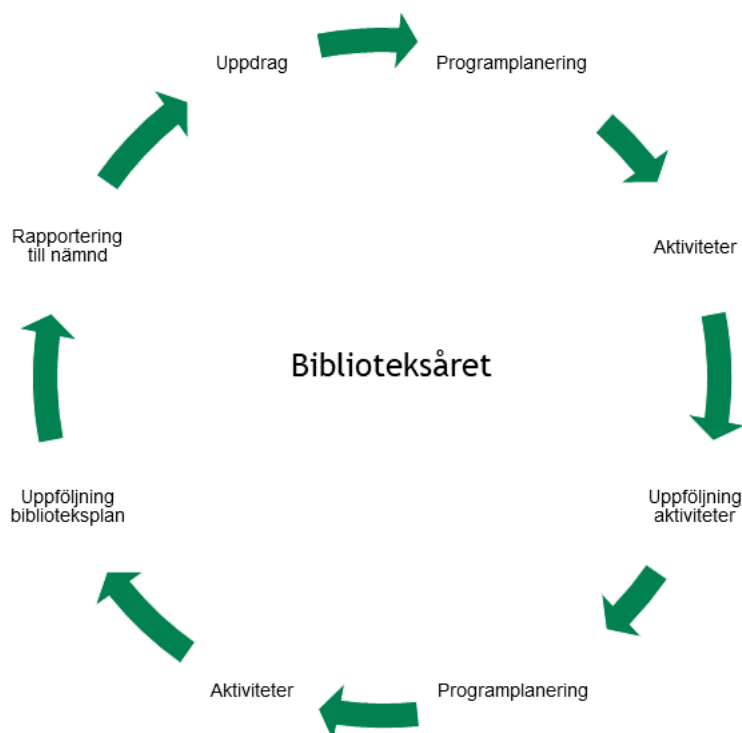
Förutsättningar

Biblioteksplanen är ett styrdokument för kommunens biblioteksverksamheter. Utifrån planen planeras aktiviteter för att nå måloppfyllelse. Aktiviteterna ingår alltså inte i planen men den styr dem genom målen. På så vis får biblioteken både flexibilitet och effektiv målstyrning. Uppföljning och rapportering görs under hösten och får en direkt effekt på styrningen för nästa år. På biblioteken i Svalövs kommun är all personal engagerad i arbetet med biblioteksplanen, från utformning till utförande.

Folkbiblioteksverksamheten regleras i Bibliotekslagen (SFS 2013:801) och skolbiblioteksverksamheten regleras i Skollagen (SFS 2010:800). Dessutom relaterar den lokala biblioteksplanen till ett antal andra styrdokument: Kulturplan för Region Skåne, Svalövs kommuns mål antagna i Kommunfullmäktige, Översiktsplan för Svalövs kommun och Kulturplan för Svalövs kommun, samt gemensam verksamhetsplan för Bibliotek Familjen Helsingborg.

Utöver Biblioteksplan för Svalövs kommun finns för folkbiblioteken en underliggande plan: Tillgänglighetsplan för folkbiblioteken i Svalövs kommun. Den uppdateras oftare än biblioteksplanen

och är mer detaljorienterad. Tillgänglighetsplanen uppfyller mål som är satta i biblioteksplanen. För utvecklingen av folkbibliotekens bestånd finns också en lokal mediepolicy.

Biblioteken

Biblioteksplanen omfattar kommunens biblioteksverksamhet. I Svalövs kommun finns fem folkbibliotek. Centralbiblioteket finns i Svalöv och närbiblioteken finns i Billeberga, Kågeröd, Röstånga och Teckomatorp. Centralbiblioteket i Svalöv ger ett grundläggande stöd till övriga enheter med bibliotekssystem, medietransporter, informationsspridning och kompetensutveckling. På närbiblioteken samsas två verksamheter, folkbibliotek och skolbibliotek, under ett tak. Skolbibliotek finns också på Linåkerskolan och på Svalöfs gymnasium.

Samverkan

Utveckling genom samverkan är en viktig framgångsfaktor för biblioteken i Svalövs kommun. För att uppnå de kommunalt satta målen om att vara en attraktiv boendekommun, utveckla den kommunala informationen och kommunikationen, ha en attraktiv skola och stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv, behöver biblioteken samverka både inom och utom Svalövs kommun.

Lokal samverkan

Biblioteken ska samverka inom kommunen med lokala aktörer. Bibliotekens nätverk består idag bland annat av: andra kommunala verksamheter som skolor och äldreboenden, BVC, föreningslivet, Fridhems folkhögskola och studieförbunden.

- Biblioteken i Svalövs kommun ska underhålla och utveckla sina lokala nätverk.
- Olika former för lokal samverkan ska prövas.

- Bibliotekens samverkan med lokala aktörer ska vara präglad av ömsesidighet och användas för att skapa innovation i verksamheten och ett breddat utbud.

Bibliotek Familjen Helsingborg

Samarbetet inom Bibliotek Familjen Helsingborg är en viktig del av utvecklingsarbetet för biblioteken. Med ett gemensamt digitalt bibliotek, gemensam bibliotekskatalog, gemensamma lånekort och mycket mer har biblioteken fått ett stort utbud av medier och tjänster till brukarna. Bibliotek Familjen Helsingborg har en gemensam verksamhetsplan och en gemensam del i kommunernas biblioteksplaner.

Gemensam biblioteksplan

Bibliotek Familjen Helsingborg 2017-2019

Gemensamt har biblioteken inom Familjen Helsingborg tagit fram följande beskrivning av det del-regionala samarbetet.

Bibliotek Familjen Helsingborg erbjuder en arena för fri åsiktsbildning och utveckling i det demokratiska samhället. Bibliotek Familjen Helsingborgs uppdrag är att vara en viktig medspelare i samhällsutvecklingen och säkra framtidens biblioteksverksamhet genom att ta in nya influenser, hålla det positiva varumärket levande och etablera nya funktioner.

Bibliotek Familjen Helsingborgs samarbete ger styrka och energi till både utvecklingsarbete och den dagliga biblioteksverksamheten. Genom samarbetet vill vi ligga i framkant i biblioteksutvecklingen och också fungera som en inspirationskälla.

Verksamheten i Bibliotek Familjen Helsingborg utgår från det kommungemensamma arbetet i Familjen Helsingborg. Ledstjärnan för det gemensamma arbetet är "Bibliotek Familjen Helsingborg - livskraft i samtiden och framtiden". Arbetet bedrivs i enlighet med värdegrunden mod, mångfald, möten.

Samarbetet Bibliotek Familjen Helsingborg bygger på en gemensam struktur och ett gemensamt utvecklingsarbete. Genom samarbetet stärks bibliotekens möjlighet att inspirera och främja läsandet, ge tillgång till information och digitala mötesplatser. Detta gör vi för alla med särskilt fokus på bibliotekslagens prioriterade målgrupper. Därigenom skapas förutsättningar för lärande, upplevelser och delaktighet i det demokratiska samhället.

Biblioteken inom Familjen Helsingborg verkar för att:

- bygga arbetet på invånarinvolvering
- stärka biblioteket som mötesplats
- optimera resursanvändningen för medieförsörjning gällande såväl digitalt som tryckt material
- utveckla det digitala biblioteket med den gemensamma webbplatsen som främsta verktyg
- tänka digitalt i allt vi gör och arbeta med att alla bidrar med innehåll till det digitala biblioteket
- förenkla arbete med interna rutiner och system till förmån för fördjupning av den utåtriktade verksamheten
- omvärldsbevaka och kompetensutveckla i linje med det strategiska och visionära arbete som pågår, samt utveckla det kollegiala lärandet.

Digitaliseringen och det digitala biblioteket

Digitaliseringen är en omvälvande global kraft som skapar nya möjligheter men också en hel del utmaningar, bland annat när det gäller delaktighet och jämlikhet i samhället. Sverige har som mål att vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. För att det ska bli verklighet

spelar biblioteken en nyckelroll. Det är ett uppdrag som står på två ben: kunskapsdelning och tillgängliggörande.

I Bibliotek Familjen Helsingborg arbetar man hela tiden med att utveckla de digitala delarna av biblioteksverksamheten. Exempel på detta är den gemensamma hemsidan och tillgången till e-medier. Genom att vara en del av samarbetet kan biblioteken i Svalövs kommun erbjuda ett effektivt och kompetent tillgängliggörande av medier och information. Biblioteken verkar också för en ökad digital och källkritisk kompetens bland Svalövs kommunmedlemmar.

- Biblioteken i Svalövs kommun ska i sin verksamhet ta till vara digitaliseringens möjligheter och möta dess utmaningar.
- Utvecklingen av det digitala biblioteket är en prioriterad del av verksamheten.
- Bibliotekarierna är en central resurs och utvecklingen av bibliotekariernas digitala kompetens ska prioriteras.
- Biblioteken ska göra ny informationsteknik tillgänglig för ett jämlikt deltagande i ett digitaliserat samhälle.
- Biblioteken ska sprida digital kompetens bland allmänheten.

Prioriterade målgrupper

Personer med funktionsvariationer, de nationella minoriteterna samt personer som har annat modersmål än svenska är prioriterade målgrupper i alla former av offentligt finansierad biblioteksverksamhet. Bibliotekens arbete med prioriterade målgrupper baseras också på kommunens övergripande mål.

Vara en attraktiv boendekommun

Vi vill göra en extra satsning på barnfamiljer, som är en av de grupper som främst väljer att bosätta sig i kommunen. Vi vill använda ett brett perspektiv och se till hela familjen, både i vår läsfrämjande verksamhet och i vårt övriga kulturutbud.

Vår ambition är att alla barnfamiljer i Svalövs kommun ska veta var deras lokala bibliotek ligger, vad som erbjuds och känna sig välkomna. Biblioteken eftersträvar att på ett tidigt stadium i barnens liv välkomna vuxna med barn till biblioteket med förhoppningen att på så sätt göra biblioteket till en naturlig del av det växande barnets kulturliv.

- För att synliggöra biblioteken för alla nyinflyttade barnfamiljer ska information om biblioteken skickas ut i ett välkomstbrev.
- Centralbiblioteket ska fortsätta sitt samarbete med BVC, förskola och skola.
- Biblioteken ska fortsätta ordna barnaktiviteter på barnens fritid.
- Det ska finnas ett familjeperspektiv vid större arrangemang.
- Bibliotekens lokaler ska vara anpassade och attraktiva för barn och barnfamiljer.
- Bibliotekens fysiska medier ska vara lättillgängliga för barn och barnfamiljer.
- Det digitala bibliotekets tjänster ska vara lättillgängliga för barn och barnfamiljer.

Ge adekvat vård och omsorg till äldre och/eller funktionshindrade och skapa trygghet och tillit

I Svalövs kommuns befolkningsprognos för 2015-2025 antas andelen äldre (65+ år) öka under perioden. För att möta behoven från denna växande målgrupp vi göra en särskild satsning. I dagsläget erbjuder biblioteket läsfrämjande aktiviteter på dagtid men vi vill i större utsträckning nå de låntagare som av olika skäl inte har möjlighet att ta sig till det fysiska biblioteket, exempelvis genom uppsökande verksamhet.

- Samtliga bibliotek ska vara tillgängliga för personer med funktionsvariationer.

- Tillgänglighetsplan och mediepolicy ska utvärderas årligen för eventuella anpassningar till användarbehov.
- Det digitala biblioteket ska vara tillgänglighetsanpassat och omfattas av tillgänglighetsplanen.
- Biblioteken ska tillhandahålla anpassade medier och tjänster för äldre och personer med funktionsvariationer. Biblioteken ska ge vägledning i användandet av dessa medier.
- Tillgänglighetsaspekten ska vara en avgörande faktor vid planering och genomförande av evenemang.

Stärka den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. En utgångspunkt är språket. Kvalitetsgarantin för biblioteken i Svalövs kommun fastslår att alla medborgare ska ha fri tillgång till information och kunskap oavsett språkliga och personliga förutsättningar. Därför lägger biblioteken fokus på den växande andelen personer med andra modersmål än svenska.

- Biblioteken ska erbjuda litteratur och information på lättläst svenska.
- Biblioteken ska tillhandahålla litteratur på andra språk än svenska, utifrån de önskemål och intressen som finns hos biblioteksanvändarna.
- Det ska finnas aktiviteter och/eller programpunkter som är särskilt riktade till målgruppen.
- Det digitala biblioteket ska aktivt användas som en ingång till bibliotekets mångspråkiga utbud.
- För att nå målgruppen ska vi samarbeta med både kommunala verksamheter och externa aktörer.

Barnverksamhet

I Svalövs kommun förväntas antalet barn under 15 år öka under den närmaste tioårsperioden och då barnen är kommunens framtid är de givetvis en prioriterad grupp. När vi i planen nämner yngre barn tänker vi utifrån ett familjeperspektiv där vi också inkluderar de vuxna i barnens närhet.

Vi vill också lyfta fram barnverksamhetens dubbla funktion som kulturhus/mötesplats och läsfrämjare. Barnbiblioteket strävar efter att vara en plats där barnen kan möta andra barn, antingen själva eller tillsammans med någon vuxen. Därför är den fysiska biblioteksmiljön viktig och vårt mål är att utforma biblioteksmiljön sådan att alla barn och ungdomar känner sig välkomna när de kliver in på biblioteket. Lokalen ska vara tillgänglig för alla.

Men barnbiblioteket är mer än sina fysiska lokaler. Det är också viktigt att biblioteken i Svalövs kommun presenteras digitalt på ett sätt som lockar barnen till att använda bibliotekets digitala tjänster. Barn och ungdomar ska vara väl representerade och synliga på bibliotekens webbsidor och det ska vara lätt för barnen att orientera sig i det digitala biblioteket.

På biblioteken i Svalövs kommun arbetar vi aktivt med kulturplanens prioriterade utvecklingsområde som rör barns och ungas kultur. Det handlar om både att ta del av andras skapande och att skapa själv. Detta gör vi framför allt på loven, då skolbarnen är lediga och bjuds in till centralbiblioteket för att delta i olika workshops, pyssel med mera. På folkbiblioteken får professionella och amatörer inom kulturlivet tillfälle att mötas. Dessa möten uppstår dels på loven och dels vid de tillfällen som centralbiblioteket hyr in externa kulturaktörer och på så sätt erbjuder barnen att ta del av andras skapande. Biblioteken i Svalövs kommun månar också om nära samarbete med olika lokala aktörer i kommunen.

- Aktiviteter och evenemang ska utformas med delaktighet och medskapande i åtanke.
- Barnen ska erbjudas aktiviteter under skolloven.
- Biblioteket ska samarbeta med andra aktörer, såväl lokala som externa och amatörer som professionella för att kunna erbjuda barnen och deras familjer ett bredare kulturutbud.
- Biblioteken i Svalövs kommun ska erbjuda någon form av kulturupplevelse av professionella kulturutövare varje år, som riktar sig till barn utanför ramen för skola och barnomsorg.

Alarmerande rapporter från skolans värld visar att läsförståelsen bland svenska barn minskar. På biblioteken i Svalövs kommun arbetar vi mycket med att synliggöra vårt bestånd och genom att ha kunnig personal som kan beståndet för att på sätt kunna förmedla litteraturen på ett sätt som väcker nyfikenhet och inbjuder till läsning.

- Biblioteken ska erbjuda ett brett och attraktivt utbud av litteratur inom olika genrer. Beståndet ska presenteras på ett sådant sätt att det lockar till läsning.
- Biblioteken ska arbeta läsfrämjande med bokprat för att stimulera barnens läslust.
- Mediebeståndet ska vara inkluderande och ta hänsyn till barn och ungdomars olika behov av lättläst litteratur och anpassade medier. De barn som är i behov av inläst litteratur ska få tillgång till det, i första hand genom att biblioteken skapar inloggnings till webbtjänsten Legimus, varifrån barnen själva kan hantera nedladdning av talböcker. Barn med annat modersmål än svenska ska få tillgång till litteratur på detta språk.
- Biblioteken i Svalövs kommun ska arbeta med olika läsprojekt. Projekten kan vara enstaka eller återkommande.

Vuxenverksamhet

Med utgångspunkt i den regionala och den kommunala kulturplanen samt Bibliotekslagen har tre punkter identifierats, utifrån vilka vuxenverksamheten ska styras.

Den första punkten är idén om bibliotek som kulturhus och mötesplats. Vår vision är att folkbiblioteken i Svalövs kommun ska vara självklara mötesplatser för alla kommuninvånare.

- Biblioteket ska samarbeta med andra aktörer, både kommunala och externa, för att skapa ett bredare kulturutbud.
- Aktiviteter och evenemang ska utformas med delaktighet och medskapande i åtanke.
- Biblioteksrummet ska vara attraktivt och inbjuda till möten och aktiviteter.
- Biblioteket ska vara en trygg plats och där ska finnas plats för både samtal och tyst läsning.
- Biblioteken ska vara inkluderande platser och arbeta aktivt för inkludering och tolerans.

Den andra punkten är bibliotekets roll som samhällsresurs och informationscentrum.

Biblioteket ska vara ett stöd för det livslånga lärandet, genom sitt utbud av litteratur och information. Med utgångspunkt i bibliotekens demokratiska uppdrag och för fri åsiktsbildning är det viktigt att arbeta med kunskap om ny informationsteknik.

- Biblioteket ska arbeta för att minska den digitala klyftan genom att erbjuda besökare tillgång till grundläggande informationsteknik samt handledning i hur man använder denna.
- Biblioteket ska vara ett stöd vid informationsinhämtning, såväl gällande referenssökning som vid källkritik.

Den tredje punkten är bibliotekens läsfrämjande uppdrag. Att arbeta läsfrämjande är att verka för det demokratiska samhällets utveckling, ge kulturella upplevelser och utjämna klyftor i kulturell delaktighet.

- Biblioteket ska aktivt arbeta med boksamtal och boktips, både i det fysiska och i det digitala rummet.
- Läsfrämjande aktiviteter och evenemang ska bedrivas som en central del i bibliotekens erbjudande.
- Läsfrämjande aktiviteter och evenemang ska göras på ett inkluderande sätt. Normkritik ska ingå i processen.
- Biblioteket ska inspirera till läsning genom att aktivt arbeta med skyltning och exponering av medier.
- Biblioteket ska aktivt bevaka utvecklingen av olika medietyper och format och sprida kunskap om dem.

Skolbibliotek

Enligt Skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. En del av skolpengen för varje elev avser skolbibliotek. Det är skolans rektor som har ansvaret för att skolbiblioteket används i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Det betyder att skolbiblioteket också ska ha resurser som kan möta kraven, både vad gäller utrustning och kompetens.

Målet för skolbiblioteksverksamheten i Svalövs kommun är att man ska utnyttja skolbiblioteken som pedagogisk resurs i undervisningen fullt ut.

- För varje skola i Svalövs kommun som enligt Skollagen ska ge tillgång till skolbibliotek, ska upprättas en lokal verksamhetsplan för skolbiblioteksverksamheten. I planen ska finnas aktiviteter för nedanstående punkter.
- På skolorna ska det finnas strukturer för att skolbibliotekarie och lärare ska kunna planera för att tillsammans genomföra undervisningen.
- Skolbibliotekarien ska stärka elevernas medie- och informationskunnighet (MIK) och deras förmåga att vara källkritiska.
- Skolbibliotekets verksamhet ska vara en integrerad del i skolans undervisning, med likvärdig tillgång för eleverna.
- Värdegrundsarbete och jämställdhetsarbete ska vara en integrerad del i skolbibliotekets verksamhet.
- Skolbibliotekets verksamhet ska synliggöras och utvecklas som en del av det systematiska kvalitetsarbetet.
- Närbiblioteken som är samlokaliserade med skolbibliotek ska utvecklas till integrerade skol- och folkbibliotek.
- Biblioteksverksamheterna ska samverka med varandra.

Kommunikation

Biblioteken ska synas och märkas i samhället. Därför arbetar vi aktivt med att marknadsföra bibliotekets tjänster och evenemang genom de kanaler som når ut till flest människor, oavsett de är aktiva biblioteksanvändare eller inte.

- Biblioteken ska arbeta systematiskt med sin utåtriktade kommunikation.
- Språket ska vara lätt att förstå.

- Kommunikationen ska vara tydlig.
- Biblioteken ska genom sin omvärldsbevakning identifiera rätt kanaler för sin utåtriktade kommunikation.
- Biblioteken ska bedriva intern marknadsföring i kommunens verksamheter, som ett sätt att nå sina mål.

Uppföljning och utvärdering

Biblioteksplanen ska följas upp årligen i samband med årsbokslut och planering av aktiviteter inför det kommande året. Uppföljningen görs alltså i slutet av varje år för att kunna påverka planeringen av nästa år. Vid uppföljning kontrollerar man hur verksamheten bedrivs i förhållande till planen. Följande moment ska ingå:

- Verksamhetens aktiviteter från föregående år ställs mot planen; analysera, bedöm och dra lärdom. Resultatet används i planeringen av aktiviteter inför det kommande året.
- Omvärldsbevakningen ska beaktas: vilka anpassningar behöver göras? Vilka förändringar bör tas in av verksamheten?

Den årliga uppföljningen utförs av förvaltningen och godkänns av facknämnd eller motsvarande vid ordinarie möte under första kvartalet.

En utvärdering av Biblioteksplanen ska göras tidigast två år efter att planen antagits och den bör göras ett år före det att en ny plan ska ersätta den. Vid utvärderingen analyserar man och bedömer planen sammantaget, ställd i relation till verksamheten. Analysen ska kopplas till övriga styrdokument, såsom kommunens övergripande mål, Översiktsplan och Kulturplan. En omvärldsanalys ska genomföras, att jämföra med den analys som redan gjorts i uppföljningen av planen. Den färdiga utvärderingen ska ha ett framåtblickande perspektiv.

Utvärderingen utförs av förvaltningen och godkänns av Kommunfullmäktige.

Biblioteksplanen kan revideras efter beslut i Kommunfullmäktige.

Om en ny gemensam plan för Bibliotek Familjen Helsingborg föreligger, kan avsnittet i den lokala biblioteksplanen ersättas efter beslut i facknämnd.

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-12-16 § 237